

Slovenski dom

Stev. 99

V Ljubljani, četrtek 1. maja 1941

Leto VI.

Le posizioni nemiche presso Tobruk e Sollum attaccate con successo

Roma, 30 aprile. Ir. Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 30 aprile 1941-XIX:

Nel Mediterraneo Centrale formazioni aeree italiane e germaniche hanno bombardato unità navali nemiche. Velivoli del Corpo Aereo tedesco hanno bombardato, nell'isola di Malta, basi aeree ed hanno colpito navi nemiche nel porto di La Valletta. In combattimenti aerei due velivoli nemici sono stati abbattuti.

In Cirenaica, sul fronte di Tobruk, continua l'assedio delle forze inglesi. Sul fronte di Sollum, azioni offensive aeree italiane e tedesche hanno inflitto al nemico notevoli perdite costringendolo ad arretrare in più punti.

Reparti aerei italiani e tedeschi hanno continuato l'azione di martellamento contro il porto e gli allestimenti difensivi di Tobruk; una nave di trasporto è stata colpita a picco dai bombardieri germanici; sono state colpite batte-

rie e posizioni difensive e sono stati mitragliati automezzi britannici. Un velivolo del tipo «Blenheim» è stato abbattuto. Nella notte sul 29 aerei nemici hanno compiuto un'incursione su Bengasi.

In Africa Orientale, sui diversi settori, le nostre truppe hanno continuato a contrastare con azioni d'artiglierie e fanterie la pressione nemica.

Uspešni napadi na angleške postojanke pri Tobruku in Sollumu

Nekje v Italiji, 30. aprila. a. Uradno poročilo št. 329 glavnega poveljstva italijanskih Vojskih Sil pravi:

Italijanski in nemški letalski oddelki so bombardirali sovražne pomorske edinice v vzhodnem delu Sredozemskega morja. Letala nemškega letalskega zbora so bombardirala letalsko oporišče in zadela sovražne ladje v La Vallette (Malta). V letalskih bitki sta bili sestreljeni dve sovražni letali.

V Cirenaiki se nadaljuje na bojišču pri Tobruku obleganje angleških sil. Na bojišču pri Sollumu so ofenzivni napadi italijanskih in nemških sil prizadejali občutne izgube sovražniku in so ga prisilili, da se je moral na več točkah umakniti. Italijanski in nemški letalski oddelki so nadaljevali z rušenjem pristanišča in obrambnih naprav v Tobruku. Zadele so bile baterije in postojanke.

Nemško prodiranje na Peloponezu

Berlin, 1. maja. b. Pri svojem bliskovitem prodiranju po Peloponezu je nemška vojska zajela 5000 britanskih vojakov, med njimi enega generala. Vsi ti so bili zajeti tik pred obalo, deloma pa po raznih pristaniščih, kjer so čakali, da bi jih z ladjami prepeljali na varno. Število zajetih vojakov odgovarja približno dvema pehotnima polkoma. Zajet je bil tudi cel sovražnikov divizijski štab. Nemška vojska je zavzela zdaj tudi že pristanišče Kalamai. Vsak beg sovražne vojske je zdaj onemogočen, ker ji je pot povsod zaprta.

Ukrepi za normalizacijo življenja v Srbiji

Beograd, 1. maja. b. Poveljnik nemškega zrakoplovstva v Srbiji, general Förster, je izdal nove ukrepe, po katerih naj življenje na področju Srbije preide spet na svoj normalni tir, zlasti kar se tiče preskrbe z živili. Več Srbov je bilo že imenovanih za upravitelje po komisarijatih, in sicer z nalogo, da v najstrožjem sodelovanju z nemškimi zasedbenimi oblastmi delajo za ohranitev miru in reda. Skrbeti morajo zlasti tudi za to, da se docela izkoristijo vse gospodarske možnosti na tem zasedenem področju.

Prvi maj v Nemčiji

Berlin, 1. maja. b. Kot vsako leto, bodo tudi letos v vsej Nemčiji proslavili 1. maj kot praznik dela. Letos pade ta dan v dobo najodločilnejših dogodkov. Balkanska vojna je dobljena in zdaj se pripravljajo novi veliki dogodki. Voditelj nemške delovne fronte dr. Ley je v svoji izjavi dejal, da bo Velika Britanija padla ter da narodnosocialistična Nemčija nadaljuje z delom za svobodo in čast.

Bolgari zasedajo Macedonijo

Sofija, 28. aprila. Stefani. s. Bolgarske čete nadaljujejo z zasedanjem Macedonije ter so že zasedle Bitolj, Florino, Veles in Prilep. Kralj Boris je v spremstvu princa Cirila obiskal štip. Prebivalstvo ga je navdušeno sprejelo. Nemški poslanik v Sofiji je obiskal Skoplje.

Posledica novega položaja na Balkanu:

Judje naglo beže iz obljubljenе dežele...

Berlin, 1. maja. b. Judovsko svetovno časopisje je začelo naenkrat obirno pisati o Palestini, o svoji »obljubljeni deželi«. Judovski naseljenci v Palestini so namreč začeli z vso naglico prodajati svojo zemljo, in sicer za polovično ceno dejanske dosedanje vrednosti. Samo v enem dnevu je bilo prodanih okrog 100 velikih pomarančnih nasadov. Poročajo tudi, da je konzulat Združenih držav v Haifi naravnost oblegan od Judov, ki hočejo vsi dobiti dovoljenje za odpotovanje v Združene dr-

žave. Judovski veljaki so se obrnili na ameriške zastopnike s prošnjo, da bi dobili več posebnih ladij, s katerimi bi se skupno odpeljali iz ogrožene Palestine. Med prvimi je odpotoval nadrabin Isak Herzog, poroča »Göteborgs Handelsblad«. To judovsko razburjenje dokazuje, da se nemške zmage na Balkanu silno vznemirile judovske načrte v Palestini in obenem prekrizale nadaljnje načrte osvajanje arabske zemlje po judovskemu velekapitalu, sicer pa ne bi bilo mogoče razumeti judovskega bega iz »nove domovine«.

Angleški vojni dolg raste

Stockholm, 30. aprila. rr. Londonski dopisnik švedskega lista »Aftonbladet« poroča svojeju listu, da se je angleški vojni dolg silno povečal. Tako se je državni dolg od začetka sedanjega vojne pa do 1. aprila povečal od prejšnjih 9 milijard funtov na 11.417 milijard funtov sterlingov. Samo v zadnjem preteklem tednu so znašali angleški izdatki za vojno 40 milijonov funtov sterlingov. Tako naglo povečanje državnega dolga prizadeva velike skrbi angleškemu finančnemu ministru.

Nemško-bolgarska gospodarska pogajanja

Sofija, 1. maja. b. Predvčeršnjim so se v Sofiji začeli nemško-bolgarski gospodarski razgovori. Delo je razdeljeno na tri komisije. Pogovarjajo se o ureditvi medsebojnega izvoza, uvoza in o carinah ter prevozu. Bolgarski trgovinski minister Slavčo Zagorov je izjavil, da se Bolgarija posebno zanima za uvoz nemških surovin, železa in modre galice. Gre za povečanje blagovne izmenjave med obema državama. Bolgarija bo v Nemčijo izvažala največ živila in živino. Najbrž bodo pogajanja kmalu končana in bo sklenjena prva trgovinska pogodba v zadovoljstvo obeh trgovskih partnerjev.

Il Bando del Duce

Il Duce, Primo Maresciallo dell'Impero, Comandante delle truppe operanti su tutte le fronti.

Visto l'articolo 6 del R. Decreto 8 luglio 1938-XVI, n. 1415:

Visti gli articoli 15, 17 e 18 del testo della legge di guerra, approvato con il R. Decreto suindicato;

Visto il R. Decreto 10 giugno 1940-XVIII n. 566, che ordina l'applicazione della legge di guerra nei territori dello Stato;

ordina

Art. 1. Chiunque, nel territorio jugoslavo occupato dalle Forze Armate italiane, detiene a «qualsiasi titolo» armi da fuoco o parte di esse, munizioni, bombe o altri ordigni esplosivi, affissanti o lagrimogeni, sciabole, baionette o pugnali deve consegnarli, entro 3 giorni dalla pub-

blicazione di questo bando, al più vicino Comando Militare.

I trasgressori all'obbligo preveduto dal comma precedente sono puniti con l'amenda sino a Lire 2000 e con l'arresto fino ad un anno.

Se trattasi di omessa consegna di fucili mitragliatori, mitragliatrici, cannoni, ovvero se trattasi di raccolta di armi non versate si applica la reclusione da uno a dieci anni.

Art. 2. Il reato preveduto dall'articolo precedente è devoluto alla competenza dei Tribunali Militari di Armata.

Il presente bando entra in vigore dal giorno della sua pubblicazione.

La pubblicazione è eseguita mediante affissione negli albi dei Comuni del territorio occupato.

Zona delle operazioni, 14. aprile 1941-XIX.

MUSSOLINI.

Mussolinijev razglas

Duce, Prvi Maršal Cesarstva, Poveljnik čet, delujočih na vseh frontah.

Glasom čl. 6 kr. zakona 8. julija 1938-XVI, št. 1415;

Glasom čl. 15, 17 in 18 teksta vojnega zakona, odobrenega po zgoraj navedenem zakonu; Glasom kr. zakona 10. junija 1940-XVIII št. 566, ki predpisuje uvedbo vojnega zakona v državnem ozemlju;

Ukazuje

Čl. 1. Kdor koli v jugoslovanskem ozemlju, zasedenem po italijanski oboroženi vojni sili, poseduje pod kakršnim koli naslovom strelno orožje oziroma posamezne dele istega, municijo, bombe oziroma druge eksplozivne stvari, strupene in solzne pline, sablje, bajonete in bodala,

jih mora oddati v teku 3 dni po objavi tega razglašja najbližjemu vojaškemu poveljstvu.

Kršitelj zapovedi, navedene v predstojemem odstavku, se kaznuje z globo do 2000 lir in z zaporom do enega leta.

Kdor ne izroči strojnih pušk, strojnic, topov ali zbirke orožja, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.

Čl. 2. Prestopek, označen v predstojemem členu, spada v kompetenco vojaških armadnih sodišč.

Pričujoči razglas stopi v veljavo z dnem objave.

Objava se izvrši potom razglasitve na občinških deskah zasedenega ozemlja.

Operacijska cona, 14. aprila 1941-XIX.

MUSSOLINI.

Zasedba grških otokov ne ograža Turčije

Njen namen je preprečiti angleške nastope pri Dardanelah in ob turški obali

Ankara, 1. maja. a. Angleška propaganda si prizadeva dokazati, da pomeni zasedba grških otokov nasproti turške obale nevarnost za Turčijo. Ta neumna trditev naj bi z drugimi izmišljotinami in nesmisli iste propagande tvorila trdno podlago, da se zaseje nemir v turško javno mnenje. General Samif, znani vojaški kritik, je smatral za rodoljubno dolžnost, da pobija domneve, ki so jih spravili

v obtok Angleži. General izjavlja, da ima zasedba omenjenih otokov samo namen preprečiti angleške operacije pred Dardanelami in v bližini turških obrežnih voda.

Sofija, 1. maja. a. »Slovo« píše, da se obroč okoli angleškega brodograja na Sredozemlju vedno tesneje sklepa. V sedanjem stoletju tehnike ni dovolj razpolagati s številnimi pomorskimi enotami, če hoče obvladovati morja. Neobhodno potrebno je tudi imeti gospodarstvo v zraku. Letalsko orožje Italije in Nemčije nima danes nobenega resnega nasprotnika na Sredozemskem morju in zaradi tega je položaj angleškega brodograja na tem morju zelo težaven.

Drugi bolgarski list »Dnes« izraža začudenje zaradi dejstva, da so na svetu še narodi, ki po Narviku in Dunkerqueu še vedno verjamejo angleškimi obljubam.

Belgijski dnevnik »Nouvel Journal« ugotavlja, da je vojna v Grčiji še enkrat dokazala popolno premoč vojske Italije in Nemčije in da za zmago ni odločilno ne število ne orožje, temveč način, kako se ta dva čimila uporabljata. Vojna oborožitev Italije in Nemčije za četrt stoletja presega oborožitev današnjega in jutrišnjega nasprotnika.

Na Portugalskem so predvčeršnjim slavili rojstni dan predsednika in obnovitelja države Salazarja.

Ameriške zavarovalnice so ustavile sprejemanje zavarovanj za ladijske tovore, ki gredo v grška, sirsko, turška in palestinska pristanišča, za prevoze po Tihem morju pa so zavarovalnino zvišale.

Madžarska vojska je v bojih ob zasedanju Jugoslavije imela 65 mrtvih, 308 ranjenih, 15 pogrešanih, 330 vojakov pa je zbolelo.

Naročajte Slovenski dom!

Ordinanza del R. Commissario Civile

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati, visti i precedenti provvedimenti di sospensione di pagamento delle obbligazioni di diritto privato emanati dalle autorità banovinali, ritenuta l'opportunità di favorire la graduale ripresa delle attività economiche nei territori sloveni occupati dalle Forze Armate Italiane

ORDINA

Art. 1°

Salvo quanto disposto nella presente ordinanza, la sospensione dei pagamenti nelle obbligazioni di diritto privato, disposta dalle precedenti autorità banovinali, avrà termine, nei territori sloveni occupati dalle Forze Armate Italiane e per i pagamenti da effettuarsi fra Enti e persone domiciliate nei medesimi territori, a decorrere dal 5 maggio 1941-XIX.

Art. 2°

Fino al 4 maggio 1941-XIX incluso, rimane sospeso il pagamento delle obbligazioni di diritto privato, in qualunque tempo scadute, fatta eccezione per i pagamenti seguenti:

a) stipendi, salari e in genere, qualsiasi retribuzione per prestazione di lavoro;
b) canoni delle locazioni;
c) rendite e assegni alimentari;
d) contributi per le previdenze sociali;
e) prezzi dei negozi di compravendita stipulati dal 15 aprile 1941-XIX in poi, o anche anteriormente se la consegna sia avvenuta dal 15 aprile 1941-XIX in poi, oppure, in qualunque momento siano intervenute la stipulazione e la consegna se la compravendita riguarda generi di prima necessità. — Si considerano tali i prodotti che servono all'alimentazione e all'abbigliamento, esclusi quelli di lusso.

Art. 3.

Fino al 15 maggio 1941-XIX gli istituti di credito ordinari, potranno nei limiti della propria disponibilità, rimborsare i depositi fiduciari (a risparmio, in conto corrente, ecc.) fino al limite massimo complessivo di 2000 dinari.

Tale limite è ridotto a 1000 dinari per la Cassa del Risparmio del Banato della Drava, per le Casse di Risparmio regolate dal decreto 24 novembre 1938 e le società cooperative disciplinate dalla legge del settembre 1937.

In entrambi i casi, i rimborsi eventualmente effettuati dal 25 marzo 1941-XIX in poi, dovranno essere computati per la determinazione del limite massimo complessivo consentito dal presente articolo.

Agli stessi dovrà essere assicurata la precedenza sui rimborsi previsti al successivo articolo 6.

Art. 4.

Fino al 15 maggio 1941-XIX sono pure sospesi il pagamento dei capitali assicurati nei contratti di assicurazione vita, il riscatto delle relative polizze e la concessione di anticipi sulle medesime.

Art. 5.

Non sono soggetti a sospensione di pagamento i depositi fiduciari costituiti presso tutti gli istituti di credito di cui all'art. 3 dal 15 aprile 1941-XIX in poi. I predetti Istituti sono tenuti a garantire la liquidità e disponibilità a vista.

Sono pagabili dal 5 maggio 1941-XIX gli indennizzi per danni elementari in qualunque tempo verificatisi.

A decorrere dal 15 maggio 1941-XIX è ristabilita inoltre la facoltà di pagamento dei capitali assicurati nei contratti di assicurazione vita, di riscatto delle relative polizze e di anticipazioni sulle medesime.

Art. 6.

Nei limiti delle proprie disponibilità gli Istituti di credito previsti all'art. 3 potranno effettuare rimborsi, anche in misura superiore a quella ivi stabilita, delle somme presso gli stessi costituite in deposito fiduciario anteriormente al 15 aprile 1941/XIX:

a) si singoli depositanti e fino al limite massimo del 10% delle somme a ciascuno addebitate alla data sopradicata quando questi sia in grado di dimostrare e garantire che i rimborsi servono al pagamento di obbligazioni non soggette a moratoria, precisate all'art. 2, oppure per il pagamento di imposte e tasse.

b) alle società di assicurazione per il pagamento dei danni elementari,

c) agli Istituti di previdenza sociale e alle Borse Pubbliche di Lavoro per il pagamento dei contributi assistenziali,

d) agli Enti di diritto pubblico per il loro fabbisogno,

e) agli altri Istituti di credito.

Art. 7.

Durante il periodo di sospensione dei pagamenti decorrono gli interessi legali o gli eventuali interessi maggiori contrattualmente stabiliti.

Art. 8.

La presente ordinanza, che sostituisce qualsiasi precedente disposizione, entra in vigore dal giorno della sua pubblicazione nel Bollettino ufficiale del R. Commissariato Civile per i territori sloveni occupati.

Predsednik kanadske vlade Mackenzie King je izjavil, da bo morala Kanada zelo povečati davke, če hoče poravnati vse izdatke za vojno. Povečanje je nujno potrebno, ker se vojno področje vse bolj približuje kanadskim vodam in mejam.

Turški list »İlgdam« pravi, da pomeni zasedba večine grških otokov v Egejskem morju veliko nevarnost za angleško posest na Bližnjem vzhodu in za plovbo v tem delu Sredozemlja. Z grških otokov bo moglo italijansko in nemško letalstvo popolnoma nadzorovati tudi Suez, zaradi česar je treba poraz v Grčiji razumeti kot hud udarec za ugled in moč angleškega cesarstva.

Romunska in sovjetska vlada sta izmenjali odobritvene listine za novo trgovsko in plovidbeno pogodbo

Uredba Kr. Civilnega Komisarja o dovolitvi omejenega izplačevanja hranilnih vlog, zavarovalnin in podobnega

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje z ozirom na prejšnje ukrepe o odlogu plačila zasebnih obveznosti, izdane po banovinskih sklopih, preneha od 5. maja 1941-XIX. za plačila med ustanovami in osebami, ki prebivajo na tem ozemlju.

odrejam

1. Odlog plačil zasebnih obveznosti, ki so ga ukrenile prejšnje banovinske oblasti, bo na slovenskem ozemlju, zasedenem po Italijanski Vojski, prenehal od 5. maja 1941-XIX. za plačila med ustanovami in osebami, ki prebivajo na tem ozemlju.

2. Do vključno 4. maja 1941-XIX. ostane ustavljeno plačevanje zasebnih obveznosti, naj zapadejo kadarkoli, razen plačevanje naslednjega:

- a) Plač, mezd in na splošno kakršnih koli nagrad za opravljeno delo.
- b) stanovanjskih najemnin,
- c) rent in preživnin,
- d) dajatev za socialno skrbstvo,
- e) kupoprodaj v trgovinah po cenah, določenih od 15. aprila 1941-XIX. dalje ali od poprej, če je naročilo prišlo po 15. aprila 1941-XIX. dalje, ali kadar koli je do pogodbe in do naročila prišlo, če gre pri kupoprodaji za najnujnejše življenjske potrebe. Take življenjske potrebe so tiste, ki služijo prehrani in oblačenju, razen luksuznih predmetov te vrste.

Do 15. maja 1941-XIX. bodo navadni kreditni zavodi mogli v mejah lastne razpoložljivosti izplačevati vloge (hranilne, tekoče račune itd.) do največjega skupnega zneska 2000 dinarjev.

Ta znesek je zmanjšar na 1000 dinarjev za hranilnico dravske banovine, za Hranilnico, regulirane po odloku z dne 24. novembra 1938 in za Zadržne zveze, ki jih ureja zakon iz septembra 1. 1935.

V obeh primerih je treba morebitna izplačila, izvedena po 25. marcu 1941-XIX. upoštevati pri določanju največjega skupnega zneska, ki ga dovoljuje ta člen.

Tema primeroma je treba zagotoviti tudi prednost predizplačil, ki jih določa naslednji čl. 6.

4. Do 15. maja 1941-XIX. je pa ustavljeno izplačevanje glavnih zavarovalnih vlog, zavarovalnic za življenjsko zavarovanje, vnovčenje zadevnih polie in dovoljevanje predplačil nanje.

5. Ustaviti plačil niso podvržene pri nobenem kreditnem zavodu, vloge naložene po 15. aprilu 1941-XIX., o katerih govori člen 3. Omenjeni zavodi morajo jamčiti za plačilnost in za takojšnjo razpoložljivost.

Od 5. maja 1941-XIX. dalje so plačilne odškodnine za elementarne nesreče, naj so se pripetile kadar koli.

Od 15. maja 1941-XIX. dalje je tudi obnovljena možnost za izplačilo kapitalov, zavarovalnih vlog, zavarovalnic za življenjsko zavarovanje, za vnovčenje zadevnih polie in za predplačila nanje.

6. V mejah lastnih razpoložljivih sredstev, bodo kreditni zavodi, omenjeni v členu 3 lahko vršili izplačila tudi v višji meri, kakor je določena tam in sicer na vsote, naložene pri njih pred 15. aprilom 1941-XIX. in sicer:

- a) Posameznim vlagalcem in največ do 10% vsot, ki jih vsakomur dolgujejo na omenjeni dan, če vlagalec lahko dokaže in jamči, da bodo izplačila služila plačilom obveznosti, ki niso podvržene moratoriju, katere določa člen 2, ali pa za plačilo davkov in taks.
- b) Zavarovalnica za plačilo škode po elementarnih nesrečah.
- c) Zavodom za socialno skrbstvo in javnim borzom dela za izplačevanje podpor.
- d) Javnopravnim zavodom za njihove potrebe.
- e) Drugim kreditnim zavodom.

7. Med ustavitvijo plačil tečejo zakonite ali morebitne večje obresti, določene po pogodbah.

8. Ta naredba, ki nadomešča sleherni poprejšnji odločilo, začne veljati na dan objave v Uradnem listu Kr. Civilnega Komisarijata za zasedeno slovensko ozemlje.

Sodne rubežni in splošni moratorij

Ljubljana, 1. maja.
V slovenskem ozemlju, zasedenem po italijanskih četah, ostanejo še v veljavi vsa določila civilnega, trgovskega, meničnega in kazenskega prava, kakor so bila veljavna doslej, z izjemo nekaterih kazenskih zadev, ki spadajo pod vojaško sodstvo. Z današnjim dnem stopi v veljavo kratka določba, da se imajo izreki na vseh sodiščih sodbe z uvodnimi besedami: »V imenu oblasti, dane po Vrhovnem poveljništvu italijanskih oboroženih sil.« Do večerja so se sodbe izrekale še po stari uvodni formuli.

Vojne vihere in od bivše ban. upr. izdani odlok glede odložitve plačil so vplivale v veliki meri na poslovanje vseh treh izvršilnih oddelkov na tukajšnjem okrajnem sodišču. Po odredbi Kr. Civilnega Komisarja preneha splošni moratorij 5. V. in nato nastopijo v našem gospodarskem življenju povsem normalne prilike. V smislu splošnega moratorija so bile dovoljene od sodišča le eksekucije na premičnine in nepremičnine za izterjanje preživnine in vzdrževalnine, dalje plačil iz

službenih in mezdnih pogodb, iz najemnih pogodb, rentnine, kakor tudi prispevkov za OUZD v ljubljanski okolici. Po 1. maju bo na izvršilnih oddelkih vzpostavljeno popolnoma normalno poslovanje.

Zanimiva je primerjava eksekucij za letošnji in lanski april. Letos aprila so zaznamovali izvršilni oddelki naslednje izvržbe, v oklepajih izvržbe aprila preteklega leta: V. oddelek 55 (239), Va oddelek 70 (315) in Vb oddelek 74 (371). Vsi oddelki so imeli letos aprila le 199 novih eksekucij, lani pa 925. Odložene tudi niso bile v dobi splošnega moratorija rubežni in izterjanje javnih dajatev, kakor davkov, mestnih davščin itd.

Posli v zemljiški knjigi so ta mesec znatno narasli. Bil je velikanski naval predlogov. Zemljiškoknjigni urad je zaznamoval mnogo raznih transakcij, ki po datumu datirajo še v oktober lanskega leta. Zaznamovanih je bilo med drugim do 138 kupnih pogodb za vrednost 25.127.550 din.

-d.

Na proste gredice in njive - fižol!

Dandanes povsod primanjkuje žita in mesa in gledati moramo na to, da ju nadomestimo s kako drugo, po možnosti enakovredno hrano. Žito nam deloma nadomešča krompir. Mesu skoraj enakovredna hrana pa je fižol. Fižol je silno hranljiv. Mnogo ima v sebi beljakovin. Če se hočemo letos oskrbeti z dobro, tečno hrano, bomo povsod, kjer nam bo le ostal kosček zemlje odveč, vsadili fižol.

Fižol ima rad toplo in rahlo zemljo. In tako je naše polje. Zemlja za fižol pa naj ne bo preveč izčrpana. Seveda mu ne smemo pozabiti pridelati umetnih gnojil. Fižol se prav dobro počuti v zemlji, kjer rada uspevata krompir in koruza. Pri nas pogosto vidimo, kako je fižol nasajen po razorih med koruzo, krompirjem itd. To je čisto pravilno, ker fižol izrabljuje tudi slabšo zemljo, kjer bi krompir ali koruza ne uspevala. Nepravilno pri vsem tem pa je, da se fižolu daje pre malo prostora, da se mu nekako omejuje razvoj. Fižol mora imeti za razvoj dovolj prostora in tega mu moramo dati. Fižol ima rad toploto. Zato ga je treba saditi šele tedaj, ko je zemlja že dovolj segreta in ni več nevarnosti za slano. Za mrz je zelo občutljiv in pozebe že pri najmanjšem mrazu. In v prav sedanjem času je najprikladnejši za saditev fižola. Vsak, kdor ima kaj prostora na svoji njivici ali gredici, naj jo posadi s fižolom, tem hranljivim sadežem.

Kako pa bomo sadili fižol? Imamo ga dve vrsti: grmičasti in prekljasti. Na njive bomo sadili grmičaste, t. j. grmičaste. V nobeno jamico pa ne denimo več kakor 2-3 semena. Vse drugo je odveč in odvečna zrna nikakor ne pospešujejo fižolove rasti. Prekljasti fižol pa sadimo na gredice.

Sadimo naj samo zdravo seme, ker le zdravo seme nam daje jamstvo, da bo fižol vzkalil. In le od zdravega semena lahko pričakujemo velik pridelek. Ako pa vemo, da imamo za sajenje okuženo seme, se pa pobirajmo, da ga še pred vsaditvijo razkužimo. Preden fižol sadimo, ga namočimo v vodi ter ga malo premešamo. V vodi namočeno okuženo seme je lažje in

bo splavalo na vrh. Ta fižol je treba odstraniti.

Fižol moramo pridno okopavati in pletiti, dokler se toliko ne razraste, da pokrije vso površino. Če se bomo potrudili in posvečali pazljivo fižolu, bomo dosegli lepe pridelke, ki bodo pri povpraševanju, ki v kda zdaj in pri visokih cenah, ki jih je dosegel fižol, pomagali k uspešnemu gospodarstvu.

S tem, da imamo v shrambah dosti fižola, imamo dosti redilne in tečne hrane, ki skoraj povsem nadomestuje po hranilnih snoveh mesa. Vsak, ki ima le kosček zemlje, naj torej vsadi sedaj fižol, čas za saditev je prve dni maja. Njive in gredice naj bodo posejane s fižolom!

Nesreče

Nesreče zdaj niso več tako pogoste kakor so bile prve dni po umiku bivše jugoslov. vojske iz naših krajev. Tedaj so ležale vsepovsod odvržene nevarne granate in druga munica. Te nevarne stvari so pobirali odrasli, pa tudi otroci in so imeli z njimi pravo veselje. Seveda so se nesreče dogodile le iz neprevidnosti. Tudi smrtnih nesreč je bilo precej. Vedno znova so časopisi opozarjali ljudi, naj bodo previdni in naj se ne igrajo z nevarnimi stvarmi. Nekateri so opomine poslušali, drugi pa spet ne. Še sedaj je marsikje po poljih in travnikih dosti nevarnega razstreljiva, ki ga je najbolje pustiti tam, kjer leži, o najdbi pa obvestiti pristojne vojaške oblasti, ki bodo brez dvoma odredile odstranitev nevarnega eksploziva.

Seveda se pa nesreče še vedno ponavljajo, čeprav ne več tako pogosto. Z Dolenjskega so večeraj z vlakom pripeljali kurjača Mikliča Stanislava. Sicer je Miklič že polnoleten, z ozirom na njegovo neprevidnost bi ga pa lahko šteli med otroke. Doma nekje je našel odvrženo granato, in pomislil, pričel jo je piliti. Pilit je in pilit in granata je ne nadno eksplodirala. Posledice so bile strašne. Mikliča je granata precej poškodovala po rokah in nogah. Reševalci so ga nemudoma prepeljali v bolnišnico. — Krojaški pomočnik Škulaj Alojzij iz Rešljave ceste je pa menda imel staro poškodbo na nogi. Zdravil se ni, ali pa zelo slabo, in večeraj ga je pričela spet zelo boleti. Niti na nogo ni mogel več stopiti. Poklical je reševalce, ki so ga tudi prepeljali v bolnišnico, kjer ga bodo temeljito pregledali. — V Kresnicah pri Litiji je padla z lestve šestmestnikova hčerka Valentina Kokalj. Pri padcu si je zlomila desnico. Tudi ona se je prišla zdraviti v bolnišnico. — Bomba pa je zahtevala še novo smrtno žrtev. Sinček trgovca Ernesta Štavana v Murski Soboti je v grajskem parku našel majhno ročno bombo. To je imel veselje z njo, da ste ga videli! Kaj je revček mislil, da mu je smrt tako blizu! Bil je nepreviden, saj kdo bi to od otroka pričakoval, in je začel po njej tolči s kamnom. Tolkel je, dokler ni bomba eksplodirala. Bomba ga je strašno razmesarila in obležal je na mestu mrtev. Nesreča je vzbudila med meščani posebno sočutje s hudo prizadeto družino.

Med ameriškimi Slovenci

V Milwaukee, Wis., je umrl Joseph L. Simončič v starosti 75 let. Pokojni je živel v Ameriki 57 let. Doma je bil iz okolice Črnomlja v Beli Krajini. Zapušča pet sinov in pet hčer. — V Sheboyganu, Wis., je na svojem domu umrla Mrs. Margaret Eržen v starosti 58 let. Zapušča moža in hčerko ter več sorodnikov. — V Chicagu je bil slovenski duhovnik Rev. Michael Zeleznikar kot vojni veteran imenovan za kaplana Ameriške legije v Aledo. Rev. Zeleznikar, ki je služil v ameriški armadi med zadnjo svetovno vojno in je zlasti med chikaškimi Slovenci dobro poznan, je pel svojo novo mašo lanske leto v Barbertonu. — V Clevelandu je umrla Julija Femec roj. Glavič. Doma je bila iz fare Linje pri Žužemberku na Dolenjskem in je prišla v Ameriko pred 28 leti. — V La Sallu so pokopali rojaka Martina Komarčar. Mož je umrl v starosti 72 let. Rodil se je v Cerkljah na Dolenjskem. — V Pueblu Col. je umrl Anton D. Brandič. Star je bil 24 let. Zapušča dva brata in tri sestre. — V Hacketu Pa. je umrla po težki operaciji rojakinja Ana Florjančič v starosti 50 let. Pokojna je bila doma od Blagovice pri Kamniku na Gor. in je živila v Ameriki okoli 30 let. Zapušča moža, dva sinova in hčer. — V St. Louisu Mo. je umrl Jožef Friškovič v starosti 69 let. V Ameriki je živel 39 let. Zapušča hčer.

V Clevelandu sta zvečer prišla v zlatarsko trgovino in popravilnico Johna Bartola dva roparja ter mu z naperjenima samokresoma zapovedala, da mora v ozadje trgovine. Ko je stopal pred roparjema, ga je eden roparjev udaril s samokresom po glavi. Tedaj je Bartol zavpil na pomoč. Roparja sta se njegovega krika prestrašila in zbežala, ne da bi kaj vzela iz trgovine.

V La Sallu Ill. so pokopali truplo slovenskega pionirja rojaka Mr. Antona Kastello.

V Pittsburghu Pa. je umrl znani rojak Anton Zunič.

V Springfeildu Ill. je umrl nagle smrti Josip Trdin v starosti 53 let. Rojen je bil v Vranskem.

V Readingu Pa. se je na farmi zadušil s plinom iz avtomobilskega motorja John Stupica, ki je bil rojen v Ameriki.

Koledar

Danes, četrtek, 1. maja: Filip in Jak.
Petek, 2. maja: Atanazij.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočvar, Celovška cesta 62, in mr. Gartner, Moste — Zaloška cesta 47.

Tramvajski dijaški mesečni vozni listki, ki so jih dijak kupili za mesec april, a niso od 2. do 22. aprila izkoristili nobene vožnje, veljajo do 22. maja. Od 22. maja do 31. maja pa se bodo ti dijak lahko vozili po izjemno znižani ceni 1 din za vožnjo, če se bodo izkazali z mesečnim voznim listkom za april. Seveda se bodo smeli po znižani ceni voziti samo po progi, ki je naznačena na dijaških izkaznicah. S to olajšavo je mestna električna cestna železnica upoštevala dolge počitnice in ustregla posebno staršem v teh težkih razmerah.

Podaljšanje tramvajskega prometa. Ker je Kr. Civilni Komisar dovolil podaljšanje prometa v območju ljubljanske občine do 22.30, bo že danes podaljšani tudi tramvajski promet. Ze drevo bodo ob 21.30 šli zadnji vozovi z Ajdovščine na vse strani, nato se pa s skrajnih postaj skozi mesto spet vrnila na Ajdovščino, od tod pa vsi v remizo v Zg. Šiški.

Dražba praznih zabojčkov masti in jajc bo danes, 1. majnika ob 10. uri v mestni tržnici na Pogačarjevem trgu.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 17. uri po novem času.

Četrtek, 1. maja: »Trideset sekund ljubezni. Red Četrtek.

Petek, 2. maja: Zaprt.

Opera. — Začetek ob 17. uri po novem času.

Četrtek, 1. maja: »Princeza in zmaj. Mladinska predstava. Izven.

Petek, 2. maja ob 15: »Othello«. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.

Avtobusni promet

Ljubljana—Trst—Gorica

Ze nekajdnevni promet z avtobusi med Ljubljano, Trstom in Gorico je pokazal dovoljen uspeh ter so vozovi v obeh smereh precej zasedeni. Opozorjamo občinstvo, da je postajališče za avtobusno linijo Ljubljana—Trst preloženo iz Gajevе ulice na Aleksandrovo cesto pred pasažo. Končna ureditev postajališč bo določena v prihodnjih dneh.

Avtobus za Gorico odhaja ob 14.30 izpred »Hotela Miklič« oz. Gajevе ulice, v Trst pa ob 17 izpred pasaže na Aleksandrovi cesti. Cena je 28 lir za Trst, 30 lir za Gorico. Informacije v biljetarnici »Putnika«, Tyrševa 11.

Tečaj nemščine v Beethovnovi 9-L, se po mesečnem presledku obnove 1. maja. — Nov začetniški tečaj. Kdor že kaj zna, vstopi lahko v kak višji tečaj. Vpisovanje tudi za italijansko. Privatni učni tečaj, Beethovnova 9-L.

Vesti 1. maja

Ko je Italija junija 1940 stopila v vojno, so vsi računali, da bo vojna kratko trajala. Ko pa se je zavlekla, ni to dobilo italijanskih voditeljev nenpripravljenih, ljudstvo pa se je znalo naglo prilagoditi vojnim nujnostim, ker se je italijanski narod dvignil proti Angliji, da bi si zagotovil lastne življenjske pravice, in ker je docela prepričan, da bo zmaga pripadla Italiji in Nemčiji. Tudi v najtemnejših urah preteklih mesecev Italijani niso niti za trenutek izgubili neomajenega zaupanja v jasnovidnost in vodstvene sposobnosti Mussolinija. Nihče ni nikdar dvomil, da bo Duce Italijo povedel do zmage. Potek dogodkov je še enkrat dal prav Mussoliniju, piše »Schlesische Zeitung«, ko razpravlja o zadnjih zmagah italijanskega orožja.

Kraljevi Civilni Komisar za Črno Goro, Minister Mazzolini, je večeraj prevzel posle. V imenu črnogorskega prebivalstva sta mu pravoslavni škof in bivši minister Popović izrazila odkritosrčno radost in vdanost prebivalstva Fašistovski Italiji ter živo občudovanje za slavno in zmagovito italijansko orožje.

Prebivalstvo na otoku Krku je z radostjo in olajšanjem sprejelo prihod Italijanske Vojske, ker ga je ta prihod rešil vojne more in ker je manjkalo na otoku vsega, zlasti živeža in zdravniških potrebščin. Italijanska Vojska je z znano velikodušnostjo in človečnostjo pomagala civilnemu prebivalstvu, čisto drugače, kakor pa so delali Grki z italijanskimi rodbinami, katere so zaprli in stlačili v zamazane in nezdružljive luknje, piše posebni donisnik Agencije Stefani.

Velicasti politični in vojaški dogodki, ki so se zadnji čas odigrali na evropskem jugovzhodu kot posledica križarskega pohoda proti Angliji, katerega je začela Italija 28. oktobra lani, so predmet globokega razmišljanja v turških političnih krogih, trdijo poročila, ki prihajajo v Solijo. V bolgarskih krogih pristavljajo, da bi morebitno politično in gospodarsko sodelovanje med Turčijo in balkanskimi pokrajini ugodno sprejeli.

Pred vojaškim sodiščem v Vichju se je večeraj začela razprava proti trem francoskim častnikom in dvema policijskima uradnikom iz Maroka, ker so v Maroku delovali na škodo Francije in bili v službi Anglije ter generala de Gaullea.

Bolgarsko-romunsko mešana komisija za izmenjavo prebivalstva je spet začela s sejami. Sklenili so, da bodo iz pokrajine Turciaja preselili 4000 Romunov in jih zamenjali s številnimi Bolgari, ki prebivajo v okolici pristanišča Constanze in drugod.

Današnji nakladi »Slovenskega doma« so priložene položnice.

Prosimo cenjene naročnike lista, da jih blagovolijo čimprej poslužiti.

Uprava »Slovenskega

Neposredni cilj španske narodne revolucije je zopet pridobitev Gibraltarja in ta cilj bo neizprosno uresničen, piše španski dnevnik »Madrid«, ki prinaša nekaj poglavij iz zanimive knjige o španskih narodnih zahtevah.

Zaradi stavk v Združenih državah so ameriške industrije v treh mesecih izgubile nad 3 milijone delovnih ur.

Egiptovska nacionalna stranka odločno zahteva od vlade, naj spremeni svoje stališče v sedanji vojni in naj da iz Egipta takoj odstraniti angleške vojake. Angleške vojaške oblasti zahtevajo aretacijo vseh voditeljev te stranke.

Ravnateljstvo slovaških železnic je od večerja dalje omejilo potniški promet na vseh progah.

Zadnji Churchillov govor je najtožnejši po tistem, ki ga je imel pred letom dni, ko je prevzel vlado, da bi likvidiral angleško dogodivščino na Norveškem, pravijo »Münchener Neueste Nachrichten«.

Madžarski listi obsežno pišejo o bliskoviti zmagi osi in se sprašujejo, kakšne bodo prihodnje akcije Nemčije in Italije. Po njihovi sodbi predstavlja zasedba nekaterih otokov v Egejskem morju most do Male Azije, ki tvori ključ do Dardanel. Po drugi strani napredujejo italijanski in nemški oklepni oddelki po puščavi med Solumom in Marsa Matruh. Smerni rovi akcij je torej jasna: proti Suez. Zaradi tega je razumljivo, zakaj Italija in Nemčija nista smatrali akcije na Balkanu za osamljen dogodek, temveč za akcije, ki naj dovede do važnejših ciljev.

V brazilsko pristanišče Santos je večeraj nevirano priplul nemški 5000-tonski parnik »Natal«, ki ni oborožen in ne zakrinkan. Pripeljal je tja tovor anilinskih barv in kemijah izdelkov. Njegovo potovanje v Brazilijo še enkrat dokazuje hrabrost italijanskih in nemških mornarjev, in pa da je »kraljica morij«, Anglija, izgubila svojo krono.

Iščem konja, črnca, brez hibe, visok, vitek, star 7 let, št. 1866, in voz z deskami in kompletni težki komat, voz z več žigi K. Kovač. Dam dobro nagrado. Javiti je na: Karl Kovač, Stari trg pri Rakeku.

SPORTNE VESTI

2SK Hermes — damska in moška lahkoatletika sekcija: Sporazumno s predstavnikom kluba začneta naša sekcija zopet z rednimi treningi in sicer: Damska sekcija pod vodstvom načelnice Anice Priboškovice v ponedeljkih in četrkih od 16 do 19. Moška sekcija pa pod vodstvom trenerja tov. Bojana Polaka v ponedeljkih, sredi in petkih od 16 do 20. Vhod k treningom je zadaj, desno pri garderobi. Opremo naj prinese vsakdo s seboj. Vsako nedeljo in praznik se igra odbojka od 9 do 12. Prvi trening bo jutri. — Opozorjamo, da ima dostop samo član, ki ima na novo izstavljeno legitimacijo, ki jo prejme pri načelniku na Masarykovi cesti 17-I. Istotam se sprejemajo novi člani. — Načelnik.